



## Miért ne vitázhatnánk a halálbüntetésről??

2015 május 02. Flag

### Szöveg méret

Mentés

- 
- 
- 

• [0](#)

értékelve

Még nincs

Mérték

A halálbüntetést tiltják a Magyarország által aláírt nemzetközi egyezmények; a halálbüntetés embertelen; a halálbüntetés nem rettent el; a halálbüntetés az élethez való jog megsértése; a halálbüntetés nem keresztényi, {...}

{...} mert a Tízparancsolat azt tanítja, hogy „Ne ölj!”; a halálbüntetést még Ferenc pápa is ellenzi, csak a populista Orbán Viktor próbálja helyreállítani reputációját a nép körében, vállalva az Európából való kirekesztés ódiumát.

De vajon nem lehet-e párbeszédet folytatni egy kérdésről, függetlenül attól, hogy milyen egyezmények kötelezőek ránk nézve, tényleg elveszítetetlen-e az emberi méltóság, és nem léteznek-e olyan határhelyzetek, amikor mégiscsak érdemes volna megfontolni a halálbüntetést?

A halálbüntetésnek akkora irodalma van, hogy az alexandriai könyvtárat meg lehetne vele tölteni. A pro és kontra érveket sokszor, sokan kivesézték, és függetlenül attól, hogy a hazánk által elfogadott, aláírt nemzetközi egyezmények tiltják, miért is ne lehetne róla vitázni? Az egy dolog, hogy manapság a nemzetközi egyezmények tiltják és így nincs igazi tétje a dolognak, de más esetekben a liberálisokat és progresszíveket nem tartja vissza egy-egy kérdés napirendre vételét? az, hogy az aktuális törvényi szabályozás alapján nincs gyakorlati értelme nekilátni a kiveszésnek.



Csak azt tudom gondolni, hogy ha a törvény megfelel a haladás elért eredményeinek, akkor ellenzik a napirendre vételt, ám ha a törvény még nem zárkózott fel a haladáshoz, akkor támogatják.

Persze nem szerencsés, hogy Orbán Viktor így, két lábbal beleszállt az EU egyik érzékeny pontjába, amikor amúgy sem jófiúként vagyunk számon tartva a „nemzetközi közösségben”. Azt azonban nem értem, miért vannak úgy felháborodva sokan, hogy a kormányfő „megnyitott egy lezárt kérdést”. Illetve értem: azt remélték, hogy a haladás er?i már leszámoltak a halálbüntetés kérdésével és az elt?nt a történelem süllyeszt?jében. Na de kérem, a párbeszéd és a kritikai gondolkodás hívei részéről mégiscsak furának lennének, ha nem állnának a párbeszéd elébe halálbüntetés-ügyben!

Valószínűleg újat senki nem tud mondani: a viták [pro és kontra érvei ismertek](#), legyen szó elrettent? hatásról, a halálbüntetés antihumanista mibenlétéről, szükségességéről/szükségtelenségéről; arról, hogy visszafordíthatatlan esetben sem zárható ki a justizmord lehetőség; illetve hogy – elvontabb szinten – egyáltalán mi a büntetés célja; a mellékes-cinikus vonalon pedig az, hogy gazdaságilag megéri-e. Feleslegesnek tartom megint végigmenni ezeken a kérdéseken, így az ügyben Tóth J. Zoltán nagyszerű, 2003-as [összegzéséhez](#) utalnám az olvasót. Mindenesetre egyáltalán nem olyan egyértelmű, hogy a halálbüntetést ellenz?knek van igazsága ezen pontokban, ugyanakkor olyan ismeretelméleti vákuummal van dolgunk, hogy pusztán felmérések, kutatások segítségével, szociológiai szempontból nem tudjuk eldönteni, úgymond hatékony-e a halálbüntetés. Mélyebbre kell néznünk.

### **Biztos, hogy egy keresztény nem lehet halálbüntetés-párti?**

A fejesztést kereszténységgel összeegyeztethetetlennek tartók is kemény kihívásokkal állnak szemben. Avery Dulles jezsuita bíboros a First Things 2001 áprilisi számában megjelent [tanulmányából](#) (teljes magyar fordítás a 2015-ös Miles Christi Évkönyvben, annak részletei a [Mandineren](#) olvashatóak) kiderül: egyrészt nem mutatható ki,

hogyan Jézus ellenezte volna a halálbüntetést, másrészt a katolikusok esetében a Biblia nem egyedüli autoritás, a Szentagyomány pedig egyértelműen halálbüntetés-párti. Ez annyit tesz, hogy halálbüntetés-pártiak voltak a ma oly sokat hivatkozott, példaképnek tartott ókeresztények, halálbüntetés-pártiak voltak az egyházatyák, halálbüntetés-pártiak voltak a középkori kánonjogászok és teológusok, halálbüntetés-pártiak voltak a pápák és számos szent, 1929 és 1969 közt pedig a Vatikánvárosi Állam büntető törvénykönyve halálbüntetés rótt ki arra, aki merényletet akart elkövetni a pápa ellen.

XII. Piusz a szokásos érvek további tisztázásaként úgy fogalmazott, hogy amikor az állam a végrehajtó hatalmánál fogva halálbüntetést ró ki, nem uralkodik az ember élete felett; pusztán elismeri, hogy a bűnök egyfajta morális öngyilkosság által megfosztotta magát az élethez való jogtól.

Mindez nem azt jelenti, hogy egy katolikusnak halálbüntetés-pártinak kell lennie. II. János Pál pápa határozottan ellenezte a halálbüntetés gyakorlati alkalmazását, minthogy vannak megfelelő börtönök a társadalomból kiiktatandó személyek elzárására, az állam elméleti jogát a halálbüntetés kirovására azonban nem vonta kétségbe. XVI. Benedek [leszögezte](#), egy katolikus szabadon dönthet a kérdésben: ellene vagy mellette van.

Az viszont a Szentagyomány egyöntetűségéből következik, hogy a halálbüntetést ellenzők nem mondhatják: aki halálbüntetés-párti, az kereszténytelen, s megszegi a „Ne ölj!” parancsát – ami amúgy nem abszolút, hiszen például a jogos önvédelemre sem vonatkozik. Nem valami premodern hippy pacifizmusról van tehát szó, a Biblia és a keresztény hagyomány nem a teljes leszerelés elfutára. (Minderről már [értekezett](#) Megadja Gábor is a Konzervatóriumon.)

### **Elveszíthető-e az emberi méltóság?**

Függetlenül a kaposvári gyilkosságtól és Orbán Viktor szándékaitól, két szempontot szeretnék megfontolásra ajánlani. Az egyik az emberi méltóság kérdése: ugyan neokantianus világban élünk, s így azt tartjuk, az ember szabadnak és egyenlőnek születik, az emberi méltóság pedig elidegeníthetetlen; talán mégiscsak el kellene gondolkodnunk azon, hogy akár szabadnak és egyenlőnek születünk, akár nem (szerintem sem szabadnak, sem egyenlőnek nem születünk, szabadabbá válhatunk, egyenlőbbé meg nem), az emberi méltóság elveszíthető, eljátszható. Ha az emberi méltóság nem játszható el, akkor minek is van büntető törvénykönyvünk? Persze nem fogunk végigvezetni itt egy filozófiai eszmefuttatást: megmaradunk a populista, faék egyszerűségű párhuzamalkotás szintjén. Úgy látom: az eljátszhatatlan emberi méltóság olyasmi gondolat, mint a [feltétel nélküli alapjogvédelem](#).

Emberi méltóságunk megőrzésének akkor van tétje, ha az elveszíthető; és a szociális háló is annyira legyen erős és szerző szövege, hogy azért ne tartson fenn mindenkit mindenáron. Mégis csak motiváló hatású, ha látjuk, hogy át lehet szakítani, ki lehet esni rajta. A közel-keleti események folyamatosan emlékeztetnek rá minket, hogy az emberi méltóság elvehető, s nyomában az emberi jogok is éppenséggel elidegeníthetők, semmibe vehetők – ezért kell védeni az emberi méltóságot és az emberi jogokat (most tekintsünk el attól, hogy részemről nem értek egyet a kortárs emberi jogi katalógusokkal).

### **Határhelyzetek: a halál, mint addicionális büntetés**

A másik szempont konkrétabb, és a fentebb ajánlott tanulmányból idézem. A halálbüntetés kérdése – hogy megidézzük Carl Schmitt szellemét – a határhelyzetekben élesedik ki igazán. Hogy egy gyilkos amúgy megérdemelné, hogy cserébe kivégezzék, az világos; mégsem kell feltétlenül a halálbüntetést az egyetlen arányos és szóba jöhető büntetésnek tartani vele szemben, még halálbüntetés-párti szempontból sem. Szóval a gyilkosság ilyen szempontból nem határhelyzet.

Ellenben határhelyzet az 1987-es, Elba-szigeti börtönlázadásé. A lázadást a hatóságok sikeresen leverték, „*ám a lázadás vezetőjével, Mario Tutival nem tudtak mit csinálni. Tutit ugyanis addig már háromszor ítélték életfogytig tartó fegyházbüntetésre, és nyilván közölte a hatóságokkal, hogy nem aggódott a lázadás miatt; úgy volt vele, hogy ha nem sikerül, akkor legfeljebb negyedszer is életfogytiglanra ítélik. A halálbüntetés-pártiak szerint tehát mindenképpen szükséges egy addicionális büntetés; ha elszőr csak az életfogytiglant alkalmaznánk is, de a visszaesést, a börtönben elkövetett hasonló bűncselekményeket is tudnunk kell valamivel fenyegetni, hogy akkor is legyen valami, amit a bűnök elveszíthet, ha a pusztán életén kívül már semmi mással nem rendelkezik. Ez utóbbi tétellel azonban (mármint hogy az életfogytiglanra ítélt bűnöknek csak a pusztán élete maradt és azon kívül nincs mit veszítenie) az abolicionisták nem értenek egyet. Szerintük az ilyen elítéltet nemcsak az élete elvételével lehet fenyegetni, hanem olyan dolgokkal is, amelyek a börtönbeli kényelmére, lehetőségeire vonatkoznak. Így például az*

*elítéltnek nem mindegy, hogy írhat-e és fogadhat-e levelet, beszélhet-e időnként a családtagjaival, fogadhat-e látogatókat, sportolhat vagy mívelődhet-e, ezen lehetőségek megvonása által tehát a börtönön belül is lehet büntetni – anélkül, hogy az elítéltet életének elvételével fenyegetnénk. Pálinkás György ennek cáfolatára él? példaként hozza fel Richter Richárd esetét, aki három börtönt és egy rabtársát ölte meg szökési kísérlete során, neki tehát a börtönbeli jutalmak megvonása nem volt eléggé fenyegető. És ez nem csak Richterre igaz: a szabad élet reményének csábítása sokkal nagyobb, mint amit holmi beszélőmegvonással való fenyegetéssel ellensúlyozni lehetne”.*

Nincs problémám a halálbüntetés széles körű tiltásával, de végső soron értelmét látom a halálbüntetésnek? egyes szélsőséges esetekben. A vita mérlegének serpenyőjében közül egy ezredgrammal súlyosabb a halálbüntetésé. A fent bemutatotthoz hasonló határhelyzetekben valóban jó lenne elgondolkodni azon, nem lenne-e érdemes újra felfüggeszteni Damoklész kardját a brutális tettek felé. Az elvi igenlésben és az emberi méltóság elveszítésének ügyében hajlíthatatlan vagyok, minden másban ugyanakkor meggyőzhető. Nyugodtan lehet vitázni és párbeszédet folytatni a halálbüntetésről, minden időben, mindenkor.

Szilvay Gergely - <http://mandiner.blog.hu>

**Tisztelt olvasók!** Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lajkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>  
- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!  
[www.flagmagazin.hu](http://www.flagmagazin.hu)]]>

#### **Tisztelt olvasók!**

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lajkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>  
- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

[www.flagmagazin.hu](http://www.flagmagazin.hu)



**Ajánló**

